

[NATURAL-MENT]

Recepta per a construir un 'sex symbol'

per PAU CARAZO

No puc fixar l'hora o l'indret, o la mirada, o els mots que en van ser fonament. Fa massa temps. M'hi vaig trobar abans de saber que havia començat.

(Jane Austen. *Orgull i prejudici*, 1813)

Una mirada, un gest, un somriure i, en tot just un instant, entre cent mil·lisegons i uns pocs segons, ens descobrim incapaços d'apartar la vista d'un rostre que, per un ardit d'algun recòndit racó de la nostra ment, ens embadaleix. La psicologia evolucionista —l'estudi del comportament humà des d'una perspectiva evolucionista— ja fa dècades que ens ajuda a desentranyar alguns dels ingredients secrets del *sex appeal* humà: què fa un rostre atractiu i per què.

Potser el primer dels ingredients essencials és la simetria. Els humans, com gran part dels animals, portem en els nostres gens els plans per a fabricar un cos amb simetria bilateral perfecta. Aquestes instruccions no són distintes per a un costat i un altre del cos però els plans no surten mai perfectes. Petites inestabilitats en el creixement tenen el desagradable efecte de «fabricar» un peu un xic més gran que l'altre, una orella lleugerament més alta que l'altra o un perfil millor que l'altre. L'ambient representa un paper fonamental en aquest sentit, però també la genètica. Individus amb major qualitat genètica tendeixen a desenvolupar-se de manera més estable, la qual cosa es tradueix en organismes més eficaços en general i, de pas, més simètrics. L'evolució ha sabut treure profit i ha cisellat sistemes nerviosos que es veuen més atrets pels seus congèneres més simètrics, amb beneficis genètics obvis. Els nostres ideals de bellesa, s'anomenen Audrey Hepburn, Paul Newman o Nefertiti, són i han estat quasi sense excepció rostres gairebé perfectament simètrics.

A més, els homes ens delim per dones amb rostres especialment femenins, que tendeixen a pertànyer a dones més simètriques i fèrtils. Les dones tenen preferències molt més complicades en aquest aspecte, però al mateix temps més precises. Per exemple, quan en un estudi es demana a un grup de «dones conillets d'índies» que trien, entre un elenc de rostres sintètics, el que els sembla més atractiu quan pensen en una parella estable, prefereixen rostres més efeminats. Això sembla xocar amb el que esperaríem des del punt de vista evolutiu, ja que els homes amb rostres particularment masculins són al seu torn més simètrics i tenen més testosterona

MÈTODE

«La psicologia evolucionista ja fa dècades que ens ajuda a desentranyar alguns dels ingredients secrets del 'sex appeal' humà»

(i per tant, força), el que en el passat devia constituir un avantatge evolutiu. Però elevats nivells de testosterona també van associats a una major agressivitat, i les dones tendeixen a associar rostres molt masculins amb homes més agressius i menys fidels i amables que els rostres efeminats, un fet que sí que té sentit evolutiu en el context d'una parella estable. D'altra banda, quan se'ls demana que trien pensant en un «rotllo d'una nit» canvien les seues preferències a favor de rostres més masculins. Més interessant encara, aquestes preferències varien al llarg del cicle menstrual de manera que les dones tendeixen a trobar els rostres efeminats més atractius al llarg de tot el cicle excepte durant l'ovulació, moment en què prefereixen rostres més masculins i es declaren més proclius a ser infidels a la seva parella. En moltes aus succeeix un fenomen extraordinàriament semblant: les femelles trien mascles amb característiques que tenen a veure amb les cures parentals quan trien parella per a formar el niu, però mascles especialment simètrics i amb alts nivells de testosterona quan realitzen còpules extraparella, l'equivalent animal a «tenir una aventura».

Aquestes preferències amb prou feines varien en distintes cultures ni al llarg de la història, i només semblen cobrar sentit quan s'interpreten sota el prisma de l'evolució. No hem d'oblidar que el nostre cervell, com els nostres pulmons o el nostre cor, és el resultat de milions d'anys d'evolució, de milions d'anys de triar parella. Paul Newman no s'improvisa en un moment. ☺

Pau Carazo. Investigador Ramón y Cajal de la Universitat de València i investigador associat de la Universitat d'Oxford.